

Zvlášť účtované léčivé přípravky dle SÚKL kódu a diagnózy (ATC v době vykázaní)

VERZE 2024-01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Michal Vysoudil ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Petr Klika ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	8. 10. 2024
Datum poslední aktualizace:	7. 10. 2024
Datum a vyjádření pověřence pro ochranu osobních údajů UZIS:	18. 10. 2024
Datum schválení poradou vedení UZIS:	22. 10. 2024
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	NR-04-55
Klíčová slova:	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, léčivý přípravek, kód SÚKL, ATC, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče
EuroVoc:	NT1 léčivý přípravek, NT2 státní zdravotní služba
Citace:	Vysoudil M., Jarkovský J., Klika P., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Zvlášť účtované léčivé přípravky dle SÚKL kódu a diagnózy (ATC v době vykázaní). Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2188-zvlast-uctovane-lecivepripravky-sukl-atc-vykazani-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	https://www.nzip.cz/data/2188-zvlast-uctovane-lecive-pripravky-sukl-atc-vykazani-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit objem zvlášť účtovaných léčivých přípravků (ZÚLP) hrazených z veřejného zdravotního pojištění podaných (aplikovaných) za posledních pět let. Posledním rokem je časově poslední uzavřený rok. Léčivé přípravky jsou seskupeny podle kódu SÚKL a doplněny o ATC skupinu (anatomicko-terapeuticko-chemická klasifikace léčiv) v době podání léčivého přípravku. Datová sada je sestavena tak, aby bylo možné pro jednotlivé kódy SÚKL, tedy jednotlivé léčivé přípravky, vyhodnotit rovněž počet unikátních pacientů, u kterých bylo léčivo v hodnoceném roce alespoň jedenkrát vykázano. Dále datová sada podává informace o celkové úhradě za podané léčivé přípravky od zdravotních pojišťoven.

Datová sada umožňuje hodnotit výše uvedené parametry i s ohledem na diagnózu, pro kterou byl zvlášť účtovaný léčivý přípravek vykázan.

Zvlášť účtované léčivé přípravky jsou specifické léky, které nejsou předepisovány na recept, ale jsou vykazovány a účtovány zvlášť. Tyto léčivé přípravky účtují specializovaná pracoviště na žádanku (tj. na základě smlouvy uzavřené mezi specializovaným pracovištěm a zdravotní pojišťovnou) a užívány jak hospitalizovanými, tak ambulantními pacienty.

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) vznikla datová sada přinášející informace o počtu pacientů s vykázanými zvlášť účtovanými léčivými přípravky, objemu předepsaných zvlášť účtovaných léčivých přípravků a úhradách za zvlášť účtované léčivé přípravky z veřejného zdravotního pojištění. Počty jsou členěné podle diagnózy, pro kterou byl léčivý přípravek podán (aplikován) a lékařské odbornosti, která léčivý přípravek vykazala na dokladu 03 (Zvlášť účtované léčivé přípravky a zdravotnické prostředky), ve formě agregovaných dat na úrovni jednotlivých SÚKL kódů. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Datová sada je obohacena o parametr, který uvádí podíl počtu balení daného léčivého přípravku vykázaném na dokladu 03 na celkovém počtu balení tohoto přípravku v daném roce.

Jedná se o agregovanou datovou sadu; četnosti vykázaných léčivých přípravků rozdělených dle SÚKL kódu jsou agregované dle lékařské odbornosti a diagnózy, pro kterou byly vykázány. Smyslem agregace je zmenšit velikost dat při zachování informace o objemu vykazované péče.

Názvy pro jednotlivé kódy SÚKL a další parametry léčivých přípravků jsou k dispozici v [seznamu léčivých přípravků SÚKL](#) a kódy ATC jsou k dispozici v [číselníku ATC skupin](#). Názvy a další charakteristiky diagnóz a jejich skupin jsou k dispozici na webu věnovaném [klasifikaci MKN-10](#).

Důležitou informací je, že přiřazená ATC skupina k jednotlivým léčivým přípravkům se vztahuje k datu jejich podání. Zařazení léčivých přípravků (jednotlivých SÚKL kódů) do jednotlivých ATC skupin se v čase může měnit, což tato datová sada nezohledňuje. Pokud má uživatel zájem o datovou sadu, která zohledňuje změnu ATC v čase u jednotlivých léčivých přípravků, resp. sadu, kde je ke každému SÚKL kódu přiřazena ATC skupina aktuální v době vytvoření (či aktualizace) datové sady, má možnost využít datovou sadu Zvlášť účtované léčivé přípravky dle SÚKL kódu a diagnózy (ATC aktuální): NR-04-56.

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové věty AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové věty AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZS, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese <https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--narodni-registr-hrazenych-zdravotnich-sluzeb>.

1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který obsahuje data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Datová sada poskytuje sumární údaje o podaných (aplikovaných) zvláště účtovaných léčivých přípravcích. V jednotlivých letech je uveden počet unikátních pacientů s předepsaným léčivým přípravkem dle kódu SÚKL, počet vykázaných balení, počet definovaných denních dávek, počet obvyklých terapeutických denních dávek a také objem úhrad v Kč za vykázané léčivé přípravky ze strany zdravotních pojišťoven. Veškeré informace jsou uvedeny ve stratifikaci dle tříznakové MKN-10 diagnózy, pro kterou byl léčivý přípravek předepsán, a lékařské odbornosti, která léčivý přípravek vykazala.

Stratifikaci doplňuje i údaj o tom, jaký počet balení jednotlivých kódů SÚKL byl v daném roce vykázan na dokladu 03 (Zvláště účtované léčivé přípravky a zdravotnické prostředky) z celkové počtu vykázaných balení příslušného kódu SÚKL. Údaj je uveden v procentech napříč diagnózami a lékařskými odbornostmi (nezohledňuje je) v daném roce. To znamená, že na všech řádcích datové sady, kde je konkrétní SÚKL kód uveden v daném roce, bude hodnota tohoto parametru totožná. Přidání tohoto parametru do datové sady podává informaci o tom, na kterém dokladu se léčivý přípravek vykazuje nejčastěji, a to buď na dokladu 03 nebo 10 (recept). Ostatní doklady, na kterých se léčivé přípravky vykazují, jsou s ohledem na vykázané množství zanedbatelné.

Dále tento parametr umožňuje uživateli pracovat s informací o diagnóze, protože mu umožňuje se objektivně rozhodnout, zda má význam u konkrétního léčivého přípravku hodnotit, pro které diagnózy se vykazuje. Léky se většinou vykazují na receptech, kde se diagnóza běžně neuvádí, z čehož vyplývá, že pokud bude mít uživatel např. informaci, že jen deset procent balení bylo vykázano na dokladu 03, není analýza na základě diagnózy zcela relevantní.

Při přechodu na nižší úroveň (nižší detail) klasifikace léčiv (např. pro souhrn jednotlivých SÚKL kódů v jedné ATC skupině) lze počítat počty balení, počty definovaných denních dávek, obvyklých terapeutických denních dávek a úhrady z veřejného zdravotního pojištění. Naopak nelze počítat počty pacientů, jelikož pacient může užívat souběžně různé léčivé přípravky řazené do jedné ATC skupiny a při přechodu na nižší úroveň klasifikace (součtu pacientů přes jednotlivé SÚKL kódy) by mohlo dojít k opakovanému započtení pacienta.

1.4 Informační limity

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. lékový paušál při hospitalizaci) nejsou v datové sadě k dispozici.

Datová sada zahrnuje pouze standardně hrazené léčivé přípravky z veřejného zdravotního pojištění. Tedy nezahrnuje ty léčivé přípravky, které běžně hrazeny nejsou, ale zdravotní pojišťovny je ve výjimečných případech uhradily.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob datová sada nezahrnuje léčivé přípravky, které byly vykázány na dokladech, kde byla současně uvedena i jedna z citlivých diagnóz – pohlavní nemoci a žloutenky.

Počty definovaných denních dávek a obvyklých denních terapeutických dávek nejsou stanoveny pro všechny léčivé přípravky.

1.5 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je sumarizace vykazování léčivého přípravku a jeho další rozbor za použití dostupných kategorizací.

Příklad konkrétního výstupu: Uživatel hodnotí počet balení léčivých přípravků spadajících do ATC skupiny J01DB04 (Cefazolin) v roce 2023 vykázaných pro nemoci dýchací soustavy.

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.7 Klíčová slova

NRHZZ, Národní registr hrazených zdravotních služeb, léčivý přípravek, kód SÚKL, ATC, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

NT1 léčivý přípravek, NT2 státní zdravotní služba

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1 x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 1 900 000
- Počet popisných atributů: 11
- Velikost: 167 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních pacientů s vykázaným zvlášť účtovaným léčivem, počet podaných (aplikovaných) balení zvlášť účtovaných léčivých přípravků, sumu definovaných denních dávek, sumu obvyklých denních terapeutických dávek a sumu úhrad od zdravotních pojišťoven. Datum podání léčivého přípravku je převedeno na rok.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok podání (aplikace) léčivého přípravku
- Možné hodnoty: od roku 2019 do posledního uzavřeného roku (poslední uzavřený rok je vždy o jeden rok nižší než rok zveřejnění datové sady)

2. Kód SÚKL léčivého přípravku

- Název parametru: SUKL_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód SÚKL dle seznamu léčivých přípravků SÚKL
- 3. Možné hodnoty: viz [seznam léčivých přípravků SÚKL](#)

4. Kód ATC skupiny léčivého přípravku

- Název parametru: ATC_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód ATC skupiny dle číselníku platný v době vykazání léčivého přípravku
- Možné hodnoty: viz [číselník ATC skupin](#)

5. Předepisující odbornost

- Název parametru: odbornost_predepisujici
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód lékařské odbornosti, která léčivý přípravek vykazala
- Možné hodnoty: tříznakový kód odbornosti od 001 po 9U9 (je-li k dispozici)

6. Tříznaková MKN-10 diagnóza

- Název parametru: diagnoza
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód tříznakové MKN diagnózy, pro kterou byl léčivý přípravek vykazán
- Možné hodnoty: viz [klasifikace MKN-10](#)

7. Počet unikátních pacientů

- Název parametru: pocet_UOP
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl podán léčivý přípravek v daném roce
- Možné hodnoty: přirozené číslo

8. Počet balení

- Název parametru: pocet_baleni
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: suma podaných balení léčivých přípravků v daném roce
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo

9. Definované denní dávky

- Název parametru: pocet_DDD
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: suma definovaných denních dávek léčivého přípravku (je-li k dispozici)
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo

10. Obvyklé denní terapeutické dávky

- Název parametru: pocet_ODTD
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: suma obvyklých denních terapeutických dávek léčivého přípravku (je-li k dispozici)
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo

11. Celková úhrada od zdravotních pojišťoven

- Název parametru: uhrada_ZP
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: celková úhrada v Kč od zdravotních pojišťoven za vydaný nebo podaný léčivý přípravek
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo

12. Podíl počtu balení ZÚLP na celkové počtu balení (v %)

- Název parametru: baleni_ZULP_z_baleni_celkem
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: podíl počtu balení daného léčivého přípravku vykázaném na dokladu 03 na celkovém počtu balení daného léčivého přípravku v daném roce (v %)
- Možné hodnoty: 0–100